

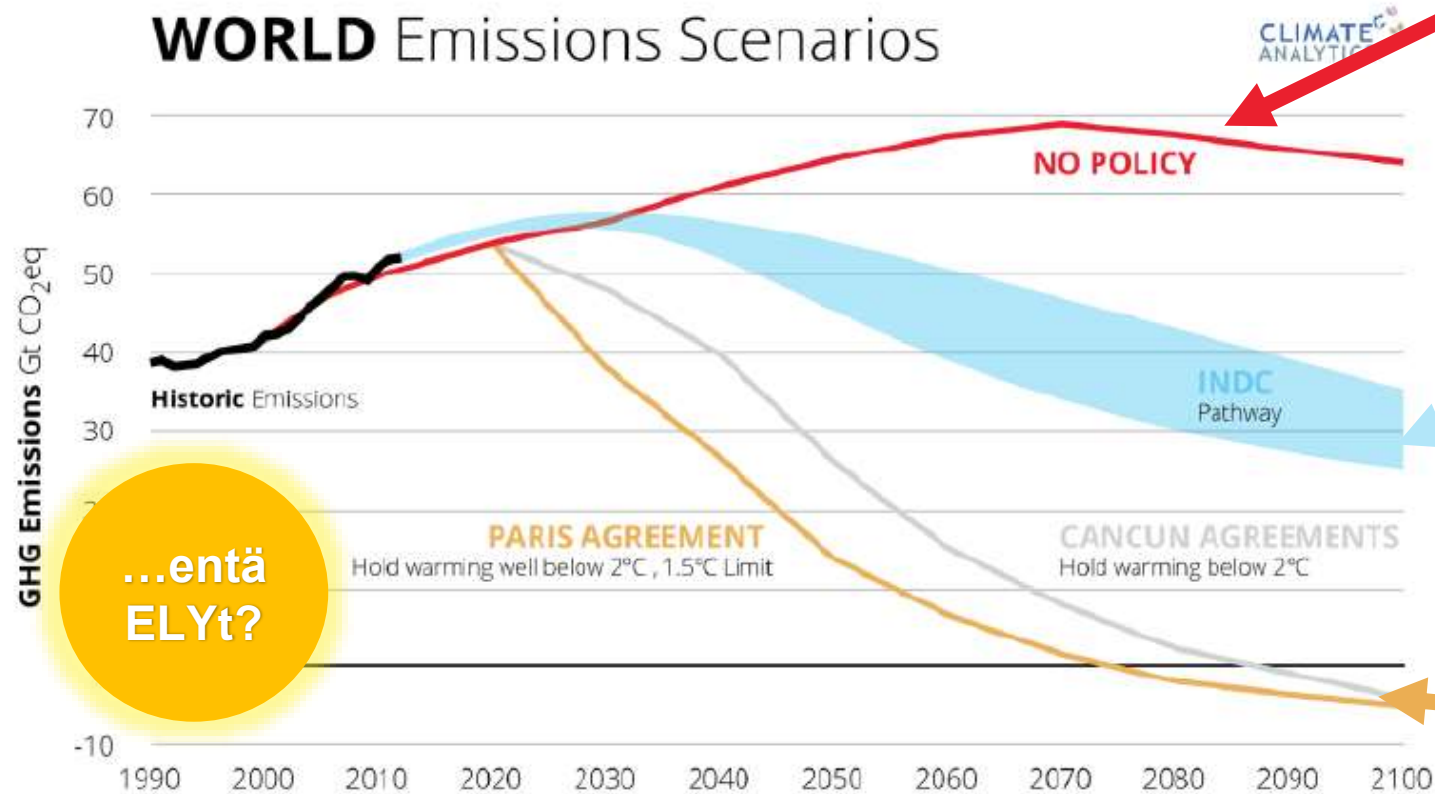

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

ELY-keskusten rooli ilmastotyössä

Taina Törmikoski, 14.5.2019

Pariisin joulukuun 2015 ilmastopimus => rajataan maapallon lämpötilanousu 1,5 asteeseen

Jos ei tehdä mitään, edetään kohti 5 asteen lämpötilan nousua esiteolliseen aikaan verrattuna. Arktisilla alueilla nousu on kaksinkertainen.

Nyt tehdyt sitoumukset kattavat noin puolet tarvittavista vähennyksistä – huom.: sitoumus ei vielä tarkoita toteutettua toimenpidettä!

Pariisin sopimuksessa asetettiin 2 asteen tavoite, mutta IPCC:n raportti 2018 nosti esiin, että kunnianhimoisempaan, 1,5 asteen tavoitteeseen pyrkiminen on kriittistä!

ELY-keskuksen ilmastotyö

- Taustalla isot päästövähennystavoitteet, joihin pääsemiseksi tarvitaan kaikki mahdolliset toimenpiteet
 - Mikä on valtion rooli? Mikä on valtion aluehallinnon rooli?
- Tavoitteenasettelua ohjaavat poliittiset päätökset ja muut suunnitelmat, mm.
 - Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU)
 - Energia- ja ilmastostrategia
 - Sopeutumissuunnitelma
 - EU-tasolta tulevat uudet velvoitteet ja direktiivit
 - Esim. LULUCF/hiilinielukeskustelu viime aikoina, päästökauppa, YSL:in liittyvät tarkennukset, ilmansuojelu jne.
 - IPCC:n ja Suomen ilmastopaneelin linjaukset
- Uusi hallitusohjelma

ELY-keskusten ilmastotyö – missä mennään?

- ELY-keskukset ovat olleet paljon mukana eri hankkeissa ja esim. yhteistyössä maakuntien liittojen kanssa
- Tällä hetkellä (4/2019)
 - PIRELYssä 100% ilmastoasioiden erityisasiantuntija, lisäksi OTOna sopeutumisen asiantuntija.
 - UUDELYssä ilmastotyötä OTOna.
 - VARELYssä ilmastotyö on osa ympäristöohjelmatyötä
 - KESELYssä ympäristökasvatuksen keskitetty tehtävä.
 - POSELYssä ja POKELYssä ilmastoasiantuntijan rekrytointeja suunnitteilla.
- Erilaisia ympäristö- ja ilmastostrategioita laadittu ja laadinnassa – POPELY:n hanke käynnistymässä
- SYKE-vetoinen LIFE IP CANEMURE-hanke 2019→:
 - Mukana 7 aluetta: Varsinais-Suomi, Satakunta, Uusimaa, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Etelä-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa
 - ELY:istä mukana Varsinais-Suomi ainoana partnerina, lisäksi rahoittajana ja toteuttajana PIRELY.
 - Laaditaan alueellisia päästövähennystiekarttoja, alueelliset yhteistyöryhmät maakunnan toimijoille
 - CANEMUREsta ks. hiilineutraalisuomi.fi, verkkosivut avautuvat toukokuussa

Ilmasto ja ELY-tehtävät

Miten ELY-keskuksen rooli ja vaikutusmahdollisuudet
ilmastoasioissa rakentuvat?

ELY-keskus on merkittävä toimija alueellaan

- Jo nyt ilmasto selkeästi mukana ELY-tehtävien ("hyvän ympäristön tilan edistäminen") sekä ilmastolain hengen kautta ("valtion viranomaisten on edistettävä toiminnassaan...")
- Lisäksi ilmastonmuutos liittyy selkeästi esim.
 - YVA-menettelyyn,
 - alueidenkäytön kysymyksiin,
 - liikennejärjestelmäsuunnitteluun,
 - hanke- ja yritysrahoitukseen,
 - kiertotalouteen...
- → on ELY-keskuksen tehtävä
- →... mutta pitäisikö olla selkeämmin lainsäädännössä osa ELY-keskuksen virkatyötä?

Ilmastolaki

1 § Lain tarkoitus ja tavoitteet

Tämän lain tarkoituksena on

2) **tehostaa ja sovittaa yhteen valtion viranomaisten toimintaa**

ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen tähtäävien toimenpiteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanon seurannassa;

4 §

Ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista edistävät toimet

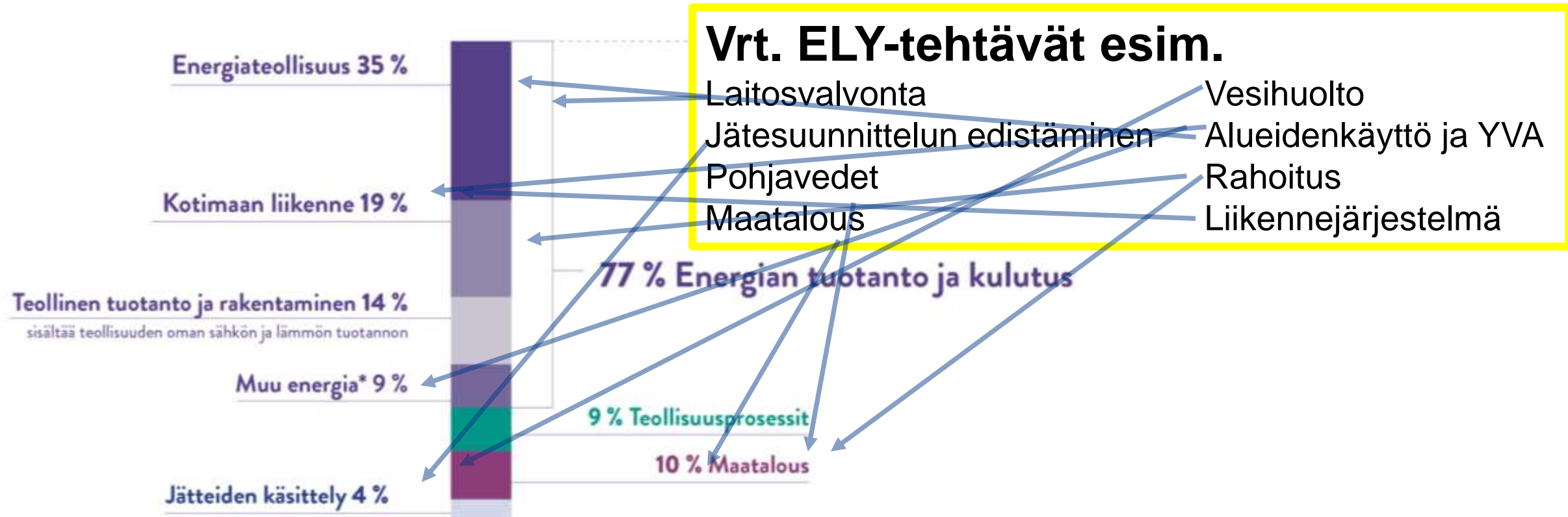
Valtion viranomaisen on edistettävä toiminnassaan

mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten suunnitelmien toteutumista.

(Ilmastolain mukaiset suunnitelmat: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, ilmastonmuutoksen kansallinen sopeutumis suunnitelma)

Valtaosa Suomen kasvihuonekaasupäästöistä syntyy energian tuotannosta ja kulutuksesta

Päästöjä voidaan vähentää kaikilla sektoreilla siirtymällä fossiilisista polttoaineista päästöttömiin energiamuotoihin, säästämällä energiaa ja parantamalla energiatehokkuutta sekä sitomalla hiiltä.

* Esim. rakennusten lämmitys sekä maa-, metsä- ja kalatalous ja sektorin työkonet, muu polttoainekäyttö ja polttoaineiden haihtumapäästöt
Hiilidioksidiekvivalentti (CO₂-ekv.) on ilmastotieteessä käytetty suure, joka kuvaa kaikkien ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrää.

Hiilensidonta

Vrt. ELY-tehtävät esim.

Luonnonsuojelu
Vesienhoito
Pohjavedet

Maatalous
Alueidenkäyttö ja YVA
Rahoitus

- Metsien hiilinielu
- Soiden hiilinielu
- Merien ja järvien hiilinielu
- Maaperän hiilinielu
- Hiilensidonta energiakasveilla
- Hiilen poistaminen ilmakehästä teknologisia ratkaisulla

Sopeutuminen

- Vesistösäännöstely
- Tulvasuunnittelu
- Hulevesien hallinta
- Vesihuollon varautuminen
- Tienpidon eroosion- ja liukkaudentorjunta
- Luonnon monimuotoisuus
- Elinkeinon mahdollisuudet

Vrt. ELY-tehtävät esim.

Luonnonsuojelu

Vesienhoito

Pohjavedet

Vesihuolto

Maatalous

Alueidenkäyttö ja YVA

Rahoitus

Liikenne

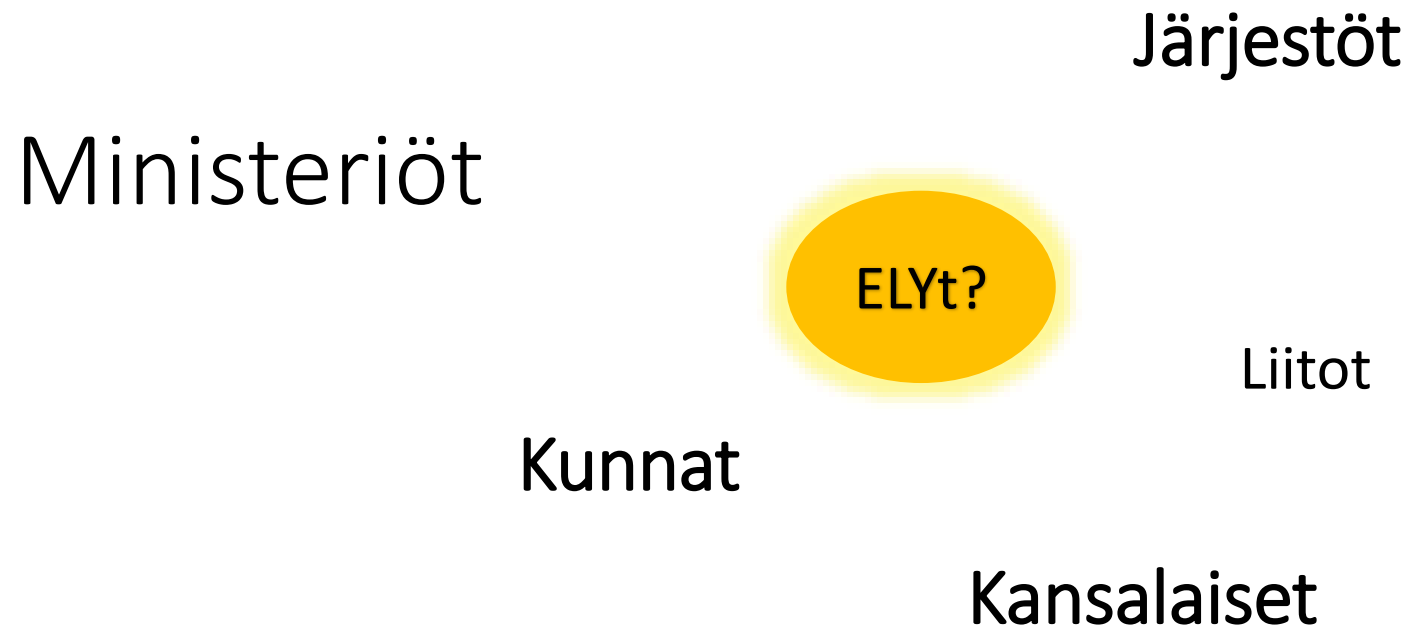

Mikä on ELY-keskuksen rooli alueen
ilmastotyössä suhteessa muihin alueen
toimijoihin?

Peruskysymys: Missä/millainen on ELYn paikka ja rooli ilmastokentällä?

Mitä ilmastonmuutoksen hillintä tarkoittaa ELYn tehtävissä?

ELY:n rooli osana alueen muuta ilmastotyötä

- ELY on puolueeton asiantuntijaorganisaatio
- ELYn tehtäviin liittyy paljon välillisiä ilmastovaikutuksia
- Kuntayhteistyöstä hyviä kokemuksia ja valmiita verkostoja
- Tärkeää avainhenkilöiden, yhteistyökumppaneiden ja rajapintojen tunnistaminen
- Esimerkin näyttäminen kaikessa toiminnassa: kestävä toimisto ja kestävä liikunnan mahdollistaminen – ja viestitään tästä myös ulospäin

**Yhteistyö ja yhteinen tahtotila,
Toiminnan kehittäminen ja riittävät resurssit!**

